WYNIA'S WEEK

Oppervlakkige journalistiek faalt in het blootleggen van onderliggende politieke dossiers

Posted on 18 september 2025 by Armand Girbes

Nederland kampt met forse bestuurlijke, sociale, economische en politieke problemen. Opeenvolgende kabinetten hebben grote knelpunten veroorzaakt en zijn er bovendien niet in geslaagd deze op te lossen. Ze struikelden van crisis naar crisis: stikstofproblematiek, woningtekort, de groeiende zorgcrisis, verwaarlozing van defensie, het warrige klimaatbeleid en het gebrek aan controle op immigratie, die de verzorgingsstaat dreigt te ondermijnen. Wat ontbreekt is een overkoepelende langetermijnvisie met samenhangende beleidsvoering en voldoende inhoudelijke expertise bij departementen en verantwoordelijke politici.

De afgelopen jaren kenmerken zich door politieke instabiliteit en de bijbehorende maatschappelijke onzekerheid. Het publieke debat wordt momenteel al lange tijd gedomineerd door dossiers elders in de wereld, waar Nederland nauwelijks invloed op heeft – behalve in de vorm van morele stellingnames. Hierdoor raken binnenlandse thema's die er werkelijk toe doen voor de Nederlandse kiezer

ondergesneeuwd, terwijl urgente oplossingen uitblijven. Zo kregen de gebeurtenissen rond Gaza disproportioneel veel aandacht, met daarbij opvallend weínig aandacht voor de drama's in Jemen en Soedan.

Deze selectieve agenda doet denken aan de pandemie, toen de media vooral focusten op Covid en ic-bedden, ten koste van het bredere probleem van uitgestelde zorg voor andere patiëntengroepen. De media bepalen zo het referentiekader en de prioriteiten van de burger.

Journalistiek als agenda-bepaler

De journalistiek heeft een sleutelrol in de vorming van het publieke bewustzijn. Toch worden verkiezingsdebatten en politieke verslaggeving vaak beperkt tot oneliners, peilingen en straatinterviews. Structurele tegenstrijdigheden in partijprogramma's en het jarenlang falende beleid worden zelden geadresseerd; partijleiders worden nauwelijks geconfronteerd met hun rol in het ontstaan van de huidige problemen en hun stemgedrag in de Tweede Kamer.

Denk aan de stikstofcrisis en de prominente rol die onder meer het CDA daarbij speelde, het vooruitschuiven van problemen door diverse partijen, de miljardenverspilling door verschillende bewindspersonen, alsook de complexe verantwoordelijkheid van CDA, VVD en D66 in de zorgcrisis, de slecht voorbereide energietransitie met een podiumplaats voor D66 en het zwalkende immigratiebeleid.

Goede journalistiek betekent doorvragen, toetsen en confronteren op basis van historische feiten en diepgaande dossierkennis. Niet slechts verslaan van het politieke toneel, maar het blootleggen van onderliggende dossiers. Zoals een patiënt niets heeft aan een arts die oppervlakkig blijft, symptomen niet benoemt en geen diagnosen stelt, zo heeft de samenleving niets aan een journalistiek die weigert te ontleden.

Sinds 2020 is Nederland ongeveer 40 procent van de tijd bestuurd door een demissionair kabinet; met het huidige demissionaire kabinet-Schoof zal dit aandeel verder stijgen. Dit wekt terechte kritiek op alle betrokken politici, ook in eerdere kabinetsperiodes. Enkelen, zoals sommige NSC-bestuurders, vertrokken zelfs uit een kabinet dat al demissionair was, met uitzondering van Sandra Palmen die haar taken hervatte. Het is moeilijk vol te houden dat het landsbelang altijd centraal

stond.

Juist deze ontwikkeling verdient kritische media-aandacht. De kiezer moet weten wat het voortdurende demissionaire bestuur betekent voor beleid, besluitvorming en uitvoering. Toch blijft politieke verslaggeving vaak steken in incidenten en incidentpolitiek, zonder dat de structurele gevolgen worden blootgelegd.

Verantwoordelijkheid van de kiezer

Ook wij, als kiezers, dragen verantwoordelijkheid en zijn daarmee onderdeel van het probleem. Onverschilligheid, thuisblijven of vluchtig wisselen van partij – vaak gevoelig voor slogans, uiterlijk vertoon en de hype van de dag – zien we overal om ons heen, en soms ook bij onszelf. Hier ligt juist een belangrijke taak voor de journalistiek: niet om ons te bevestigen in wat we al denken, maar om te spiegelen, feitelijk te informeren zonder politieke kleur en agenda, en de inhoud centraal te stellen.

In de praktijk verkiezen grote nieuwsmedia berichtgeving over incidenten, personen, peilingen en straatinterviews boven politieke analyse en historische context. Interviews zijn vaak zo oppervlakkig, met ingestudeerde teksten en oneliners, dat men zich afvraagt of de interviewer wel meer dossierkennis bezit dan de gemiddelde burger. Politici hoeven zelden verantwoording af te leggen over het (gebrek aan) prestaties in het verleden – het excuus dat men 'vooral naar de toekomst moet kijken' wordt te vaak en te vrijblijvend ingezet om verantwoordelijkheid te ontlopen.

Het gevaar bestaat dat het verkiezingscircus opnieuw ontaardt in een wedstrijd in oneliners en oppervlakkigheid, waarbij goed geïnformeerde stemmen amper doorklinken. Journalisten hebben een sleutelfunctie in de democratie. Hun taak reikt verder dan verslaggeving over het politieke theater – juist het inhoudelijk duiden, doorgronden, leugens ontmaskeren en confronteren moet centraal staan. Wat nodig is: journalistiek die investeert in grondige analyse, beleidsresultaten blootlegt, en de werkelijke kosten van politieke missers uit het verleden zichtbaar maakt. Een pers die historische context biedt, politici confronteert met hun eigen stemgedrag en het geheugen van de kiezer helpt versterken.

Het blijft schrijnend dat cruciale thema's als de zorg nu nauwelijks geagendeerd worden. Terwijl de zorgcrisis miljoenen Nederlanders raakt, gaat de aandacht meer

uit naar peilingen en holle verkiezingsbeloften en blijven bijvoorbeeld aankondigingen van lastenverzwaringen vrijwel onbesproken.

Nederland verdient beter

Goede journalistiek kan bijdragen aan herstel van vertrouwen en kwaliteit in de politiek. Door het verleden te kennen, dossiers werkelijk te doorgronden, beleidsresultaten kritisch te evalueren, en met lef pijnlijke waarheden te agenderen, ontstaat ruimte voor collectieve oplossingen en draagvlak. Wanneer media hun rol als onafhankelijke waakhond waarmaken en politici verantwoording laten afleggen, kan Nederland weer koers zetten richting open debat, degelijk bestuur en duurzame vooruitgang.

Kritische, integere informatie vormt de basis waarop onze toekomst gebouwd kan worden – juist in een tijd van onzekerheid. Nederland verdient beter dan verkiezingscircussen en mediagevoelige incidenten: journalisten moeten de kiezer volledig en eerlijk informeren. Wordt die taak verzaakt, dan raakt de kiezer het kompas kwijt en verliest de democratie haar fundament.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u mee? Hartelijk dank!*